

A-level
MODERN HEBREW
Paper 3 Listening Test Transcript

Specimen 2020

Morning

Time allowed: 2 hours 30 minutes

FOR INVIGILATOR'S USE ONLY

Section A Listening

Question 01

F1

לדעת משרד התיירות הישראלי, בית שאן תיהפך בשנים הקרובות לאחד האתרים הארכיאולוגיים החשובים ביותר בעולם. מה שיעזור לתהליך זה הוא שיווק חכם. בית שאן הקדומה, עיר בת יותר מאלפיים שנה שנהרסה במאה השמינית ברעידת אדמה, היא אחד האתרים הארכיאולוגיים המעניינים ביותר בישראל ואפילו באזור כולו. יש לציין, כי המזרח התיכון כולו עשיר מאוד בארכיאולוגיה מעניינת. באזור בית שאן מתגוררים בני אדם ברציפות כבר 6,000 שנה. היא נמצאת על צומת דרכים חשוב, שחיבר בין צפון הארץ למרכזה ובין הים התיכון לירדן והלאה לארצות המזרח. היא מוזכרת כבר בתנ"ך בקשר לבני שבט מנשה, שלא הצליחו לכבוש אותה. בתקופה הרומית-ביזנטית נקראה בית שאן סקיתופוליס. היא הייתה עיר מפוארת עם ארמונות, בתי מרחץ, שווקים, שערים גדולים ורחובות מרכזיים. לפני שנים מספר חשפו בעיר בית כנסת עם רצפת פסיפס מרשימה ומקדשים שנהפכו לכנסיות. בית שאן נהרסה ברעידת אדמה פתאומית שהתחוללה בשנת 749. כמו בפומפיי – גם בבית שאן אפשר לראות את "יתרונותיו" של האסון הפתאומי. הבניינים, הרחובות, המרחצאות, הכל נשמר בדיוק כפי שהיה כאשר האדמה רעדה לפני 1,300 שנה.

Question 02

- F** כמעט כל מי שיש לו ילדים מכיר את התחושה שמהו בדור הנוכחי שונה מאוד מבני הדורות הקודמים. בני הדור הזה נמצאים בחדרם במקום לצאת החוצה; מעדיפים אינטראקציות דיגיטליות על פני שיחות פנים אל פנים; ועסוקים במשחקי מחשב במקום במשחקים בגני שעשועים. בני הדור הדיגיטלי הזה נולדו אחרי, או מעט לפני, כניסת האלף החדש. הם הדור הראשון בהיסטוריה האנושית שנולד לתוך עולם דיגיטלי. הם מתקשים לדמיין כיצד הרגיש עולם שאין בו חיבור רציף לאינטרנט בכל מקום והם לא מכירים מציאות בלי טלפונים סלולריים.
- לאנתרופולוג תמיר ליאון שמתמחה בתרבות הפנאי של בני נוער, אין ספקות. הוא משוכנע שריבוי שעות המסך גורם לילדים נזק משמעותי. ד"ר ליאון, בבקשה הסבר לנו את עמדתך.
- M1** אנחנו מדברים על בין שש לתשע שעות של חשיפה למסכים ביום. אני מציע לכל אחד שיש לו ילד בן 15 לחשוב מתי הוא ראה את הילד שלו כשהפרצוף שלו לא תקוע בטלפון. לא יכול להיות שאין שינוי במוח של הילדים כשהם תקועים כל-כך הרבה שעות בתוך מסך. ההשלכה החשובה ביותר של החשיפה למסכים היא ירידה באינטליגנציה החברתית - הילדים הללו מתקשרים אחרת מאשר ילדים בעבר. אני משוכנע שתופעות כמו עלייה במספר הצעירים שנוטלים תרופות פסיכיאטריות, שימוש בסמים ובאלכוהול ואלימות, נובעים כולם מהחשיפה הגבוהה למסכים.
- F** פרופ' עזי ברק, פסיכולוג מאוניברסיטת חיפה שמתמחה בחקר נפש האדם והאינטרנט, סקפטי ביחס לטענות אלה. פרופ' ברק, אתה לא מודאג מהנתונים?
- M2** המחקרים הקיימים לא מראים על עלייה של בעיות קשב וריכוז אצל ילדים בגלל שימוש במכשירים אלקטרוניים או באינטרנט. כשמהו מעניין ילד, הוא בהחלט יכול להתרכז בו לזמן ארוך, וילדים היום דווקא מפתחים את יכולת המעבר מנושא לנושא. פעם, אם אתם זוכרים, חיפשנו בדיוק אנשים כאלה כדי שהם יהיו טייסים, והיום פתאום אנחנו מגדירים את זה כבעיה. אני חושב שזו יכולת מצוינת שלא פוגעת בילדים בשום פנים ואופן. אנו לא נמצאים בשלב שבו המגמה הזו הגיעה לנקודה שהיא מזיקה. נכון, יש יותר ויותר צעירים שמעדיפים תקשורת דרך המחשב. אבל כאשר זה ערוץ נוסף לתקשורת פנים אל פנים – זה בסדר. כשזה הופך להיות הערוץ הבלעדי – רק אז יש לנו באמת בעיה. אני לא חושב שהילדים של היום שונים בשום דבר עקרוני מהילדים שראינו לפני 30 או 40 שנה.

Question 03

- M מתי הגעת לארץ?
- F הגעתי לפה מהונגריה בגיל ארבע ב-1950. הוריי היו ניצולי שואה. אמי הייתה באושוויץ, אבי היה במחנות עבודה. מצאתי את עצמי פה כילדה מסתובבת בין אנשים שהגיעו לכאן שבעים שנה לפניי. אמי הלבישה אותי בשמלות משי, נתנה לי שמשייה אדומה עם נקודות לבנות וסידרה לי את התלתלים כדי שאֶרְאֶה כמו שירלי טמפל.
- M את יכולה לתאר את החוויה שלך כעולה חדשה?
- F החוויה שלי הייתה של עולה חדשה, של זרה. בבית דיברו הונגרית. התביישתי להזמין ילדים הביתה, כי היה בזה משהו מבייש. אבל אלה שדיברו בבית יידיש, מצבם היה הרבה יותר גרוע משלי. מי שדיבר יידיש, זאת הייתה הבושה הכי גדולה. אחרי זה באו רומנית והונגרית, והדבר המוזר מכל, שדווקא גרמנית, למרות כל מה שקרה, נחשבה בעיני הוריי, לשפה של התרבות.
- M אלו שפות דיברת בילדותך?
- F אני זוכרת שהוריי לימדו אותי לכתוב ולקרוא גרמנית ואבא שלי לימד אותי שירה גרמנית. דיברתי את כל השפות. רציתי לדבר עברית כמו כל הילדים. אני זוכרת איך עמדתי מול הראי שעות, ותרגלתי את ה-'הה', ההונגרית שלי, שתישמע כמו 'חית'. ניסיתי גם להפוך את הרריש ההונגרית לריש עברית.
- M מה יחסך לשפה ההונגרית כיום?
- F יש משהו מאוד...רך בשפה ההונגרית. בשבילי לשמוע הונגרית זה...זה כמו חלב אם. אני זוכרת לפני כמה זמן, הלכתי לקניות בסופר. נכנסו שתי נשים, זקנות, בגיל אמא שלי, וקלטתי את ה... את הצליל של השפה, ומצאתי את עצמי הולכת אחריהן. דיברו, דיבורים על קישואים, על אוכל, מה לעשות, מה לקנות, ונמשכתי אחריהן כמו, כמו אחרי, כמו, כמו מגנט. והלב שלי נמשך ממש ללכת אחריהן, להאזין להן, לכל המילים האלה בהונגרית...זה משהו כל כך...כל כך ביתי...

Question 04

- M1** כאן איתי באולפן טלי נבון, אחת מהמייסדים של תנועת הנוער "סְדָאָה-רְעוּת". טלי, את יכולה לספר לנו קצת על התנועה?
- F** "סְדָאָה-רְעוּת" היא תנועת נוער שהוקמה ב-1983 על ידי פעילים חברתיים יהודים וערבים כדי לקדם שותפות חברתית ופוליטית בין נוער ערבי ליהודי. מדי שנה משתתפים כ-500 בני נוער בגילאים 14-18 בפרויקטים של התנועה. קבוצות נוער מקומיות ביישובים שונים בארץ עוסקות בנושאים חברתיים ופוליטיים הרלוונטיים לחיי היומיום של הנוער כגון: זהות, שוויון, יחסים בין שני העמים וההיסטוריה של הסכסוך הערבי-ישראלי. דרך פעילויות שונות, כמו סדנאות תיאטרון, צילום וקולנוע, לומדים בני נוער יהודים וערבים להכיר זה את זה, להבין את הבעיות המיוחדות של הקהילות ולפעול ביחד.
- M1** מדברי בוגרי התנועה אפשר ללמוד על חשיבותה ועל ההשפעה שלה על חייהם. יש לנו כאן באולפן שני בוגרי התנועה, אורן וסָאָמֶר. אורן, מה למדת מהניסיון שלך בתנועה?
- M2** "סְדָאָה-רְעוּת" הכירה לי ריבוי של עמדות שלא הכרתי קודם. היא גם הכירה לי הרבה אנשים טובים, חברים חדשים, שכנראה אף פעם לא הייתי מגיע להכיר אחרת. בשבילי התנועה היא מקום של רצון טוב בקשר לכל מה שקורה מסביב.
- M1** סָאָמֶר, אתה רוצה להוסיף משהו?
- M3** ב"סְדָאָה-רְעוּת" למדתי כיצד באמצעות דיאלוג ניתן לצמצם את הפערים בין הקבוצות בחברה. למדתי שאנחנו יכולים להביא לידי שינוי המציאות רק באמצעות שינוי של דרך החשיבה שלנו. שינוי זה יתרחש רק כתוצאה משיחות והיכרות. היום אני ממשיך לחיות ולפעול על פי הבנה זאת.

Section C Multi-skill task

Question 06

- M1** ספר לנו קצת על השפה הבוכרית בהשוואה לשפה העברית.
- M2** בוכרית היא שפה הקרובה מאוד לפרסית. היא שפה פילוסופית שנשמעת כמעט כמו שירה. השפה הבוכרית שונה מאוד מהשפה העברית, אך מכיוון שתמיד התפללנו בעברית, תהליך לימוד השפה היה קצת פחות קשה. עכשיו אנחנו מנסים לשמר דווקא את השפה הבוכרית, ולכן כואב לנו מאוד שהצעירים לא לומדים אותה.
- M1** איך חגגו את החגים היהודיים בבוכרה לעומת הדרך שבה חוגגים אותם בארץ?
- M2** בבוכרה היה חוק שאסור להתנהג כיהודי ומנעו מאיתנו בכוח ובאכזריות לבטא את יהדותנו. אבל למרות השלטון, אווירת החגים בקהילה הבוכרית הייתה מורגשת באוויר, הרבה יותר מאשר כיום, בארץ ישראל. הרחובות היהודיים היו מקבלים מראה אחר לגמרי. כשהגענו לארץ הופתענו לגלות שלמרות שיש דמיון בהכנות לחגים, עדיין, פה הכל מהיר וזריז והחגים כמעט ולא מורגשים בחלל האוויר.
- M1** מה היו הדאגות העיקריות של יהודי בוכרה בהגעתם לארץ?
- M2** הדאגה העיקרית שלנו הייתה עניין הפרנסה. בבוכרה עסקנו בעיקר במסחר בדים ומאוחר יותר במכירת מכוונות חקלאיות. אחת מהעובדות שגרמו לנו לחפש פרנסה שונה הייתה שמסחר הבדים עדיין לא היה מפותח בישראל באותם ימים. היום הרבה יהודים בוכריים בארץ עוסקים באומנות, משחק, מוסיקה וריקוד, ורבים מאיתנו הם ספורטאים מצטיינים.
- M1** מהם לדעתך ההבדלים בין חיי הקהילה הבוכרית בבוכרה לבין חייהם בישראל כיום?
- M2** למרות האיסורים בבוכרה, שמרנו על יהדותנו ככל יכולתנו. זו לא הייתה מדינה שלנו, היינו אורחים שם. בני העדה הבוכרית, ובמיוחד בעלייה של שנות ה-70, הגיעו לישראל ממניעים ציוניים ויהודיים בלבד, אז איך ייתכן שבישראל לא שומרים תורה, מצוות ומסורת כמו ששמרו בחו"ל?! זה היה הלם בשבילנו כשראינו את ישראל המודרנית, שאינה חיה אך ורק לפי ההלכה היהודית.

END OF TEST